

Q U I C K S C A N
Z U I D K A M P

Luchtfoto met geel omkaderd Zuidkamp.

I N H O U D

Aanbevelingen

architectuur / ensembles

landschap

wehrmacht

villawijk

VERANTWOORDING

Zuidkamp is tijdens de Tweede Wereldoorlog ontwikkeld als een Duitse legerplaats, ten behoeve van Vliegbasis Twenthe. Na de oorlog behield het dorp zijn militaire bestemming. Zuidkamp fungeerde als een 'gated community' met voorzieningen, zoals restaurants, een recreatiegebouw, twee kerken en militaire werkplaatsen. Het terrein is omheind, beslaat 45 hectare en is gelegen ten zuiden van de vliegbasis, ten noorden van Enschede en ten westen van het dorp Lonneker. Nu de luchtmacht is vertrokken van het vliegveld zijn alleen enkele (recente) gebouwen in gebruik bij defensie gebleven. Het dorp zelf wacht op nieuw leven.

De 'quick scan cultuurhistorie' is vervaardigd in opdracht van de Vliegwielen Maatschappij Twente. Het doel van de verkenning is om aan te geven of en zo ja hoe de cultuurhistorische waarden van Zuidkamp kunnen worden meegenomen in de toekomstige ontwikkelingen. Concreet gaat het om drie vragen: (1) welke onderdelen van het landschap, het stedenbouwkundig ensemble en de gebouwen hebben veel of weinig cultuurhistorische waarde? (2) wat zijn, vanuit cultuurhistorisch oogpunt, kansen en bedreigingen voor toekomstige ontwikkelingen van Zuidkamp en (3) hoe kan in het toekomstige ontwikkelingsproces de cultuurhistorie verder worden meegenomen?

Vanwege de beperkte reikwijdte en korte looptijd van de quick scan is geen archiefonderzoek verricht en

zijn ook geen gedetailleerde opnamen van de panden en ensembles gemaakt. Wel is Zuidkamp bezocht en werd contact gelegd met een aantal betrokken partijen (RACM, Oversticht, gemeente Enschede, Nederlandse Federatie van Luchtvaart Archeologie). Het resultaat is allerm minst uitputtend en kan worden opgevat als een agenda cultuurhistorie voor de verdere planontwikkeling.

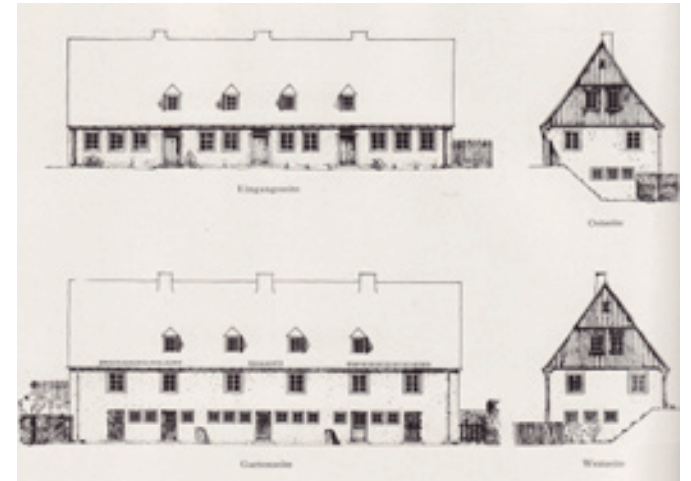
Paul Meurs, Urban Fabric BV
Augustus 2008

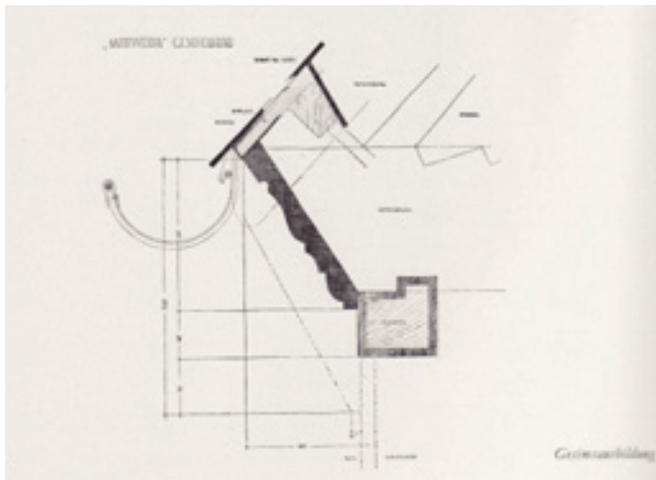
Boerenerf (Städtebild und Landschaft).

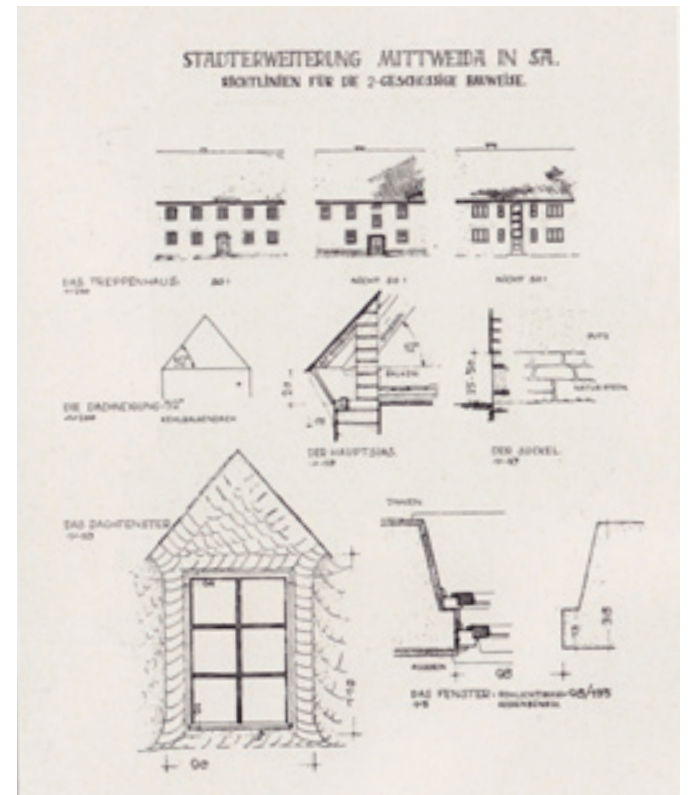
Woonwijk in Elberaum (Städtebild und Landschaft).

Geveltekeningen (Städtebild und Landschaft).

Detail dakbeëindiging (Städtebild und Landschaft)

Richtlijnen voor tweelaags bouwijze (Städtebild und Landschaft)

I N L E I D I N G

In 1940 veranderde een stuk Twents landschap van het ene moment op het andere in een legerkamp. Om het gebied kwam een hek, het landschap werd als het ware gegijzeld. Ondanks de bouw van allerhande gebouwen, bleef het landschap wonderwel intact. Het werd een rustiek agrarisch decor voor niet-agrarische activiteiten, een dekmantel voor het militair bedrijf. Opvallend is hoe gemakkelijk het Twentse landschap van essen en buitenplaatsen het militaire gebruik camouflleerde. Elk fragment van Zuidkamp ziet er – gezien vanuit een spionagevliegtuig – uit als een geloofwaardig stukje platteland: een boerenhoeve, buitenplaats of groep schuren in een coulisse van weiden en houtwallen. Zuidkamp behield, ondanks de aanwezigheid van manschappenverblijven, een noodhospitaal, werkplaatsen en tal van andere voorzieningen het vooroorlogse landschappelijk karakter misschien wel beter dan het omringende agrarische land – waar ruilverkaveling en schaalvergroting van de landbouw diepe sporen nalieten. Voor hedendaagse opgaven om stedelijke of suburbane programma's een regiospecifieke uitstraling te geven en te combineren met het behoud van waardevolle landschappen is Zuidkamp een prima referentie. Het is postmodernisme avant-la-lettre.

De gebouwen die door de Duitsers in Zuidkamp werden gebouwd, zien er anders uit dan typisch Twentse schuren of boerderijen. Ze hebben meer van doen met het streekgebonden bouwen, zoals dat in Duitsland aan het begin van de twintigste eeuw door organisaties als Heimatschutz werd gepropageerd. De

legeringsgebouwen van Zuidkamp lijken sprekend op de gebouwen in de nieuwe Duitse gemeenschappen, zoals die door de Planungsabteilung van het Reichsheimstättenamt der Deutschen Arbeitsfront werden ontwikkeld.⁽¹⁾ Standaardtypen van traditionele gebouwen werden in zorgvuldige landschapsontwerpen opgenomen, als fraaie staaltjes van het 'internationale oude bouwen'.

In Nederland is het bestaan van de Duitse legerkampen betrekkelijk onbekend. Dat is niet vreemd, omdat de meeste terreinen na de oorlog in militair gebruik en dus ontoegankelijk bleven. In de inventarisatierondes van jonge bouwkunst door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg raakt het oorlogserfgoed gemakkelijk tussen wal en schip. De periode is te recent voor het Monumenten Inventarisatie Project voor bouwkunst uit de periode 1850-1940 (hoewel soms bouwwerken uit de oorlog werden meegenomen) en te vroeg voor de wederopbouw. In opdracht van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg werd in 1999 een quick scan naar vliegvelden uit de periode 1910-1950 uitgevoerd.⁽²⁾ Voor een aantal vliegvelden en legeringskampen werd aanbevolen ze (deels) als rijksmonument te beschermen. Vliegveld Deelen is sinds 2007 beschermd (191 objecten, verdeeld over 9 complexen). De Nederlandse Federatie van Vliegveld Archeologie (NFVA) diende, als belangenhebbende, in 2000 ook voor andere locaties verzoeken ingediend voor aanwijzing tot rijksmonument ('artikel-3'- procedures). Hierover is nog geen uitsluitel, concreet wordt door de RACM besluitvorming voorbereid voor de aanwijzing

Stalen luiken bij gebouw Z54.

van rijksmonumenten op of bij de vliegvelden van Twente (Zuidkamp), Leeuwarden en Gilze Rijen.

De kennis over de ensembles uit de oorlogstijd is nog onvoldoende om op dit moment een heldere afweging te kunnen maken of met Vliegveld Deelen het verhaal van de Duitse vliegvelden in Nederland afdoende is het verteld. Het is met andere woorden onmogelijk om aan te geven of het (landelijk gezien) erg is wanneer Zuidkamp (Twente), Beatrixkamp (Eindhoven), Het Prinsenbosch (Gilze Rijen), Burmaniakamp (Leeuwarden), het Wallaard Sacré kamp (Soesterberg), het Prins Bernhardpark (Twente) of Kamp Valkenburg zouden verdwijnen. Zoals in de quick scan uit 1999 werd aangegeven is er behoefte aan nader onderzoek naar de architectuur uit de oorlogsperiode in Nederland (ook in Duitse archieven) en naar een vergelijk van de Nederlandse locaties met vliegvelden en kampementen in Duitsland en elders in Europa.⁽³⁾

Naast de militair-historische of de architectuur-historische waarde van objecten heeft de oorlogsbouwkunst een andere betekenis, evengoed van nationaal belang. Het zijn tastbare herinneringen van de Tweede Wereldoorlog. Nu de mensen die de oorlog kunnen navertellen geleidelijk uitsterven, winnen de stille getuigen van die oorlog aan betekenis. Tijdens het onderzoek viel het op hoe anders verschillende generaties naar bouwwerken uit de bezettingstijd kijken. Babyboomers – wellicht moe van decennia gezeur over de oorlog door de oudere generaties – lijken wel van deze erfenis af te willen. Jongere generaties, de twintigers op onze bureaus bijvoorbeeld, kijken met onbevanging naar dit mutual heritage; gefascineerd en verbaasd over hoe realistisch en dichtbij die

abstracte oorlog ineens kan worden. Generaliserend is het goed denkbaar dat de nieuwsgierigheid naar en de culturele waarde van de oorlogsbouwkunst de komende jaren snel toeneemt, onder invloed van toenemende kennis en educatie.

Zuidkamp heeft een bizarre historische gelaagdheid: de archeologische ondergrond, het Twentse cultuurlandschap, de Duitse legerbasis en vervolgens (60 jaar lang) een Nederlandse basis, waar vele generaties luchtmacht personeel getraind werd en waar vandaan missies over de hele wereld werden uitgevoerd. Zo is een landschap ontstaan waar vele verhalen te vertellen zijn en waar ruimte is voor nieuwe verhalen. Dat Zuidkamp zal transformeren is een gegeven. Het gaat er vooral om of het toekomstige stadsdeel ook een geheugen krijgt en hoe het verleden kan bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit, herkenbaarheid en identiteit van 't Vaneker'.

(1) Reichsheimstättenamt der Deutschen Arbeitsfront, Städtebild und Landschaft, Leipzig 1939.

(2) Karel Loeff, Quick scan historische vliegvelden 1910-1950, Laren 1999

(3) Loeff 1999, 55

AANBEVELINGEN

Hoofdroute vanuit het zuidoosten gezien.

LANDSCHAP

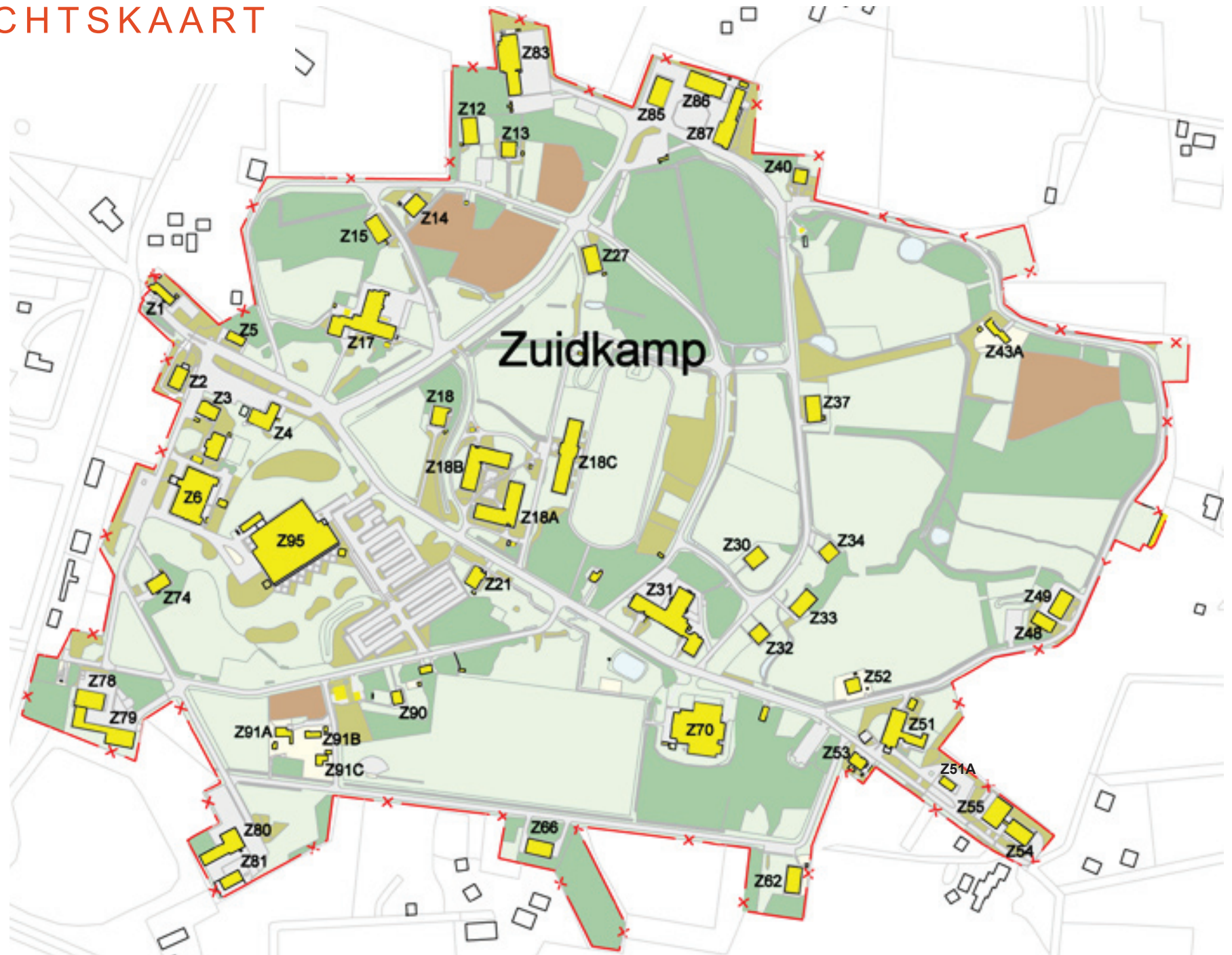
Overzichtskaart

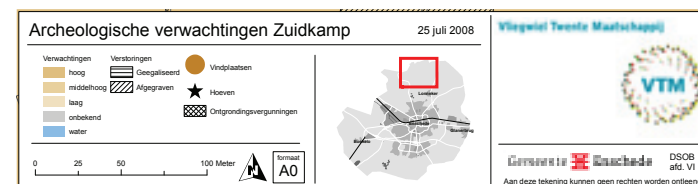
Archeologische verwachtingswaarde

Oude structuren

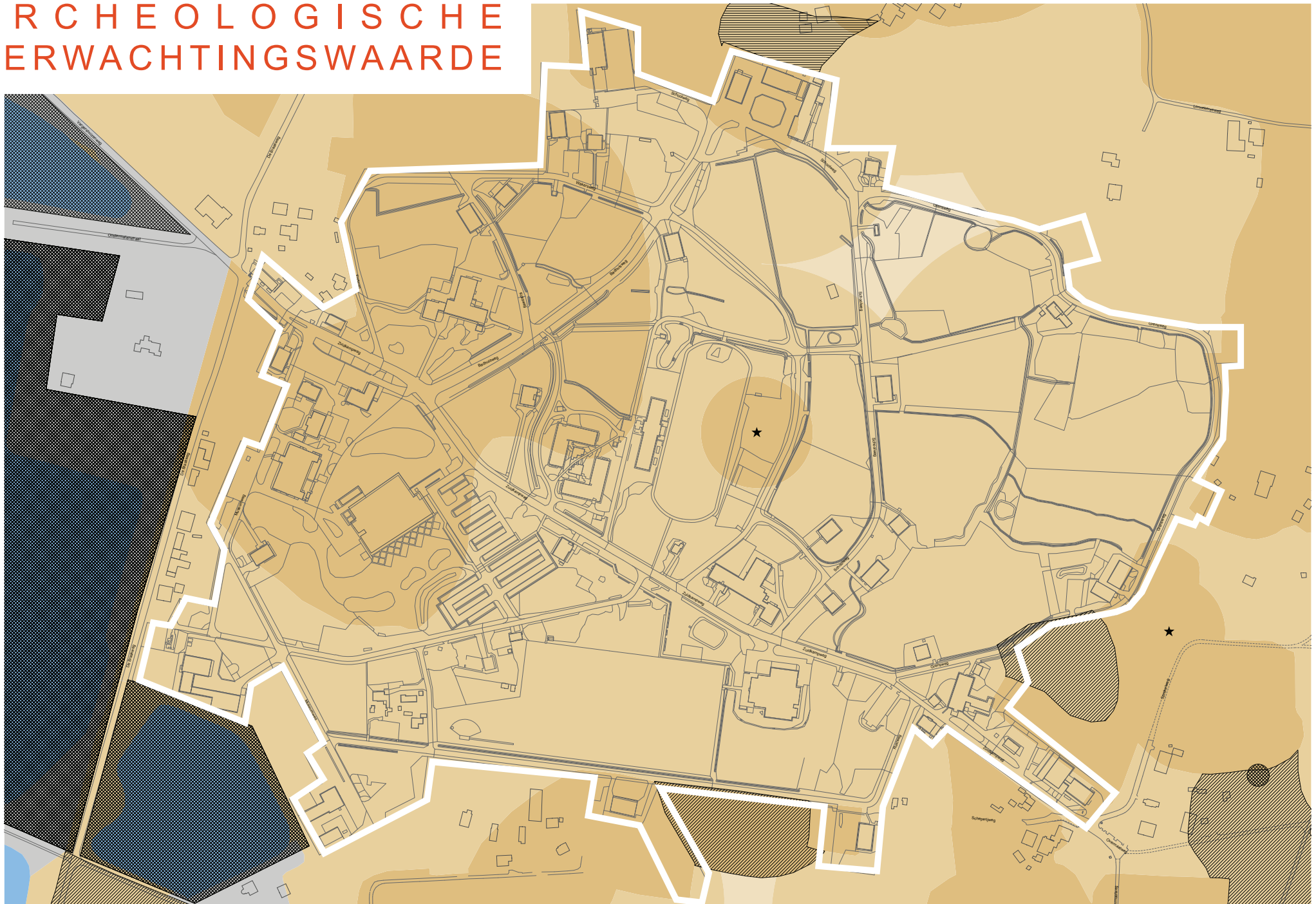
geb. nr.	omschrijving gebruik	"gebouwsort (soortcode/soortbenaming)"	bouw-jaar	bvo m2	inhoud m3	bouw-lagen
Z1	Kantoorgebouw	211 Complex gebouw	1940	175	663	1
Z2	Wachtgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	424	1.395	2
Z3	Kantoorgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	474	1.509	3
Z4	Magazijn/Kantoorgebouw	151 Magazijn algemeen	1940	716	2.351	2
Z5	Magazijn	151 Magazijn algemeen	1940	128	682	1
Z6	Recreatiegebouw	132 Manschappenkantine	1956	1.398	8.174	3
Z12	Legeringsgebouw	111 Manschappenlegering	1940	575	1.921	2
Z13	Kantoorgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	347	1.111	2
Z14	Recreatiegebouw	131 Recreatiegebouw alg.	1940	410	1.356	2
Z15	Legeringsgebouw	111 Manschappenlegering	1940	575	1.921	2
Z17	Eetzaal met keuken	143 Eetzaal met keuken	1940	2.664	8.832	3
Z18	Kerkgebouw Ontspanningsz	221 Overig gebouw alg.	1940	426	1.396	3
Z18A	Legeringsgebouw	112 Onderoff.legering	1989	1.591	5.198	2
Z18B	Legeringsgebouw	113 Officierenlegering	1989	1.591	5.199	2
Z18C	Legeringsgebouw	113 Officierenlegering	1997	1.657	5.078	2
Z18K	Installatiegebouw CAI	191 Installatiegebouw alg	1996	9	26	1
Z21	Kantoorgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	359	1.312	2
Z22A	Legeringsgebouw	113 Officierenlegering	1938	120	404	3
Z27	Legeringsgebouw	111 Manschappenlegering	1940	575	1.921	2
Z30	Bureelgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	424	1.402	2
Z31	Kantoor/Lesgeb./Magazijn	126 Kantoor- en lesgebouw	1940	2.949	11.063	3
Z31A	Gaskamer-controlegebouw	124 Instructiegebouw	1990	15	27	1
Z32	Instructiegebouw	121 Kantoorgebouw	1940	343	1111	2
Z33	Magazijn	151 Magazijn algemeen	1940	565	1.921	2
Z34	Bureelgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	343	1.111	2
Z37	Legeringsgebouw	111 Manschappenlegering	1940	575	1.921	2
Z40	Hobbyclubs	139 Hobbyclub	1940	295	937	2
Z43A	Woning	201 Woning	1940	248	877	2
Z43B	Berging	151 Magazijn algemeen	1940	15	27	1
Z48	Stallingsloods	172 Stalling	1989	219	703	1
Z49	Kantoorgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	576	1.921	2
Z51	Geneeskundige Inrichting	224 Geneesk. inrichting	1940	1.044	3.535	2
Z51A	Traditiekamer	221 Overig gebouw alg.	1940	100	464	1
Z51B	Kantoorgebouw	121 Kantoorgebouw	1997	55	156	1
Z52	Woning	201 Woning	1940	295	877	2
Z53	Geneeskundige Inrichting	224 Geneesk. inrichting	1940	415	1.175	3
Z54	Traditiekamer	221 Overig gebouw alg.	1940	531	1.921	2
Z55	Traditiekamer	221 Overig gebouw alg.	1987	390	2.404	1
Z60A	Magazijn	151 Magazijn algemeen	1940	66	358	1
Z62	Legeringsgebouw	111 Manschappenlegering	1940	575	1.921	2
Z66	Legeringsgebouw	111 Manschappenlegering	1940	575	1.921	2
Z70	Sportgebouw	136 Sportgebouw	1997	1.948	12.325	2
Z70A	Installatiegebouw	191 Installatiegebouw alg	1994	2	6	1
Z74	Kantoorgebouw	121 Kantoorgebouw	1940	472	1.527	3
Z78	Kantoorgebouw/Werkplaats	121 Kantoorgebouw	1959	665	3.924	2
Z79	Werkplaats	162 2e Echelon werkplaats	1940	649	2.355	1
Z80	Werkplaats	161 Werkplaats algemeen	1940	771	3.212	2
Z81	Werkplaats/Stalling	172 Stalling	1959	190	1.019	1
Z83	Werkplaats	162 2e Echelon werkplaats	1970	841	2.752	2
Z83A	Opslag Bedrijfsstoffen	153 Magaz.brandgevaarlijk	1987	8	19	1
Z85	Stalling	172 Stalling	1940	347	2.213	1
Z86	Werkplaats/Stalling	162 2e Echelon werkplaats	1940	460	2.935	1
Z86A	Werkplaats	162 2e Echelon werkplaats	1959	32	112	1
Z87	Kantoorgebouw/Werkplaats	162 2e Echelon werkplaats	1940	962	3.918	2
Z90	Woning	201 Woning	1940	197	584	2
Z93	Rioolgemaal	191 Installatiegebouw alg	1952	3	6	1
Z95	Bedrijfsrestaurant	143 Eetzaal met keuken	2001	3.147	15.420	2
Z95A	Overig gebouw algemeen	221 Overig gebouw alg.	2001	132	422	1
Z95B	Magazijn algemeen	151 Magazijn algemeen	2001	37	92	1
Z95C	Magazijn algemeen	151 Magazijn algemeen	2001	37	92	1
Z95D	Berging chemicalien	154 Magazijn chemicalien	2001	5	10	1
Z96	Kinderdagverblijf	221 Overig gebouw alg.	2000	284	956	1
Z96A	Magazijn algemeen	151 Magazijn algemeen	2000	9	24	1
Z97	Meterput	197 Pompgebouw	1995	8	15	1
Z98	Magazijn	151 Magazijn algemeen	1985	14	44	1

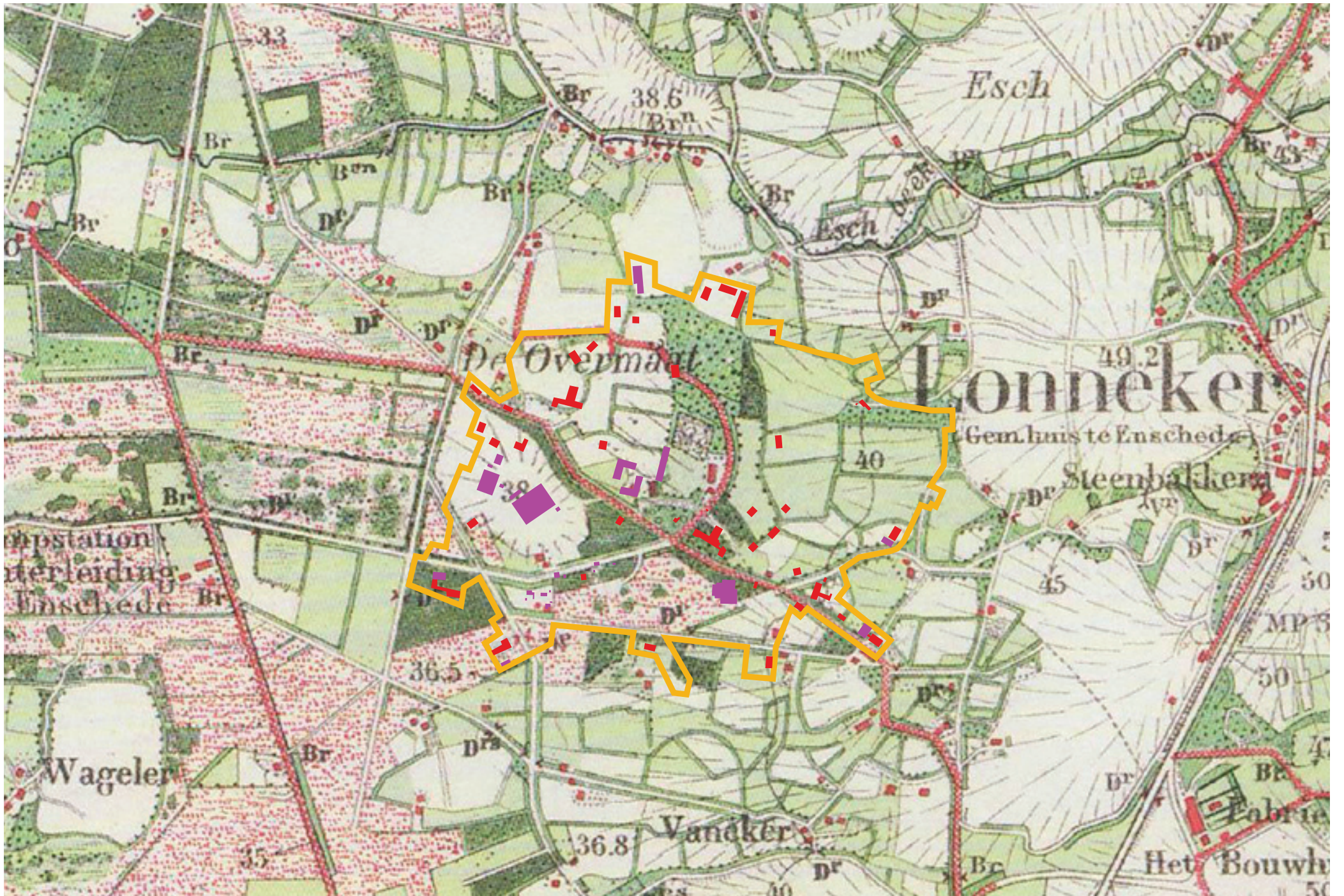
OVERZICHTSKAART

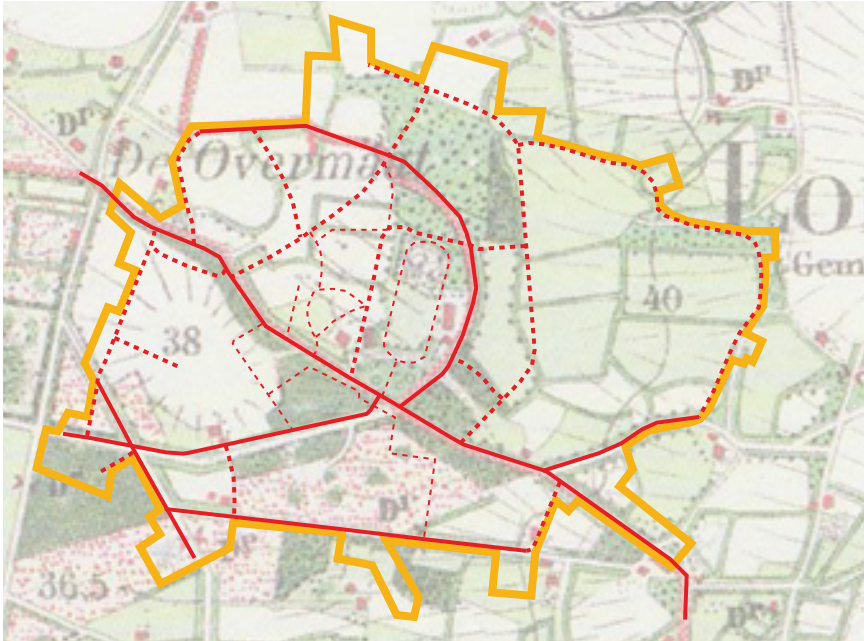
ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSWAARDE

Kaart uit 1905 met projectie van huidige bebouwing.

OUDE STRUCTUREN

Kaart uit 1905 met projectie van huidig stratenpatroon.

Luchtfoto Zuidkamp huidige situatie.

- grens onderzoeksgebied
- historische wegen in Zuidkamp
- - - wegen jaren '40
- bebouwing jaren '40
- naoorlogse bebouwing

Ensemble gebouwen Z30, Z34, Z33.

E N S E M B L E S

Overzichtskaart ensembles

Entree

Centrum

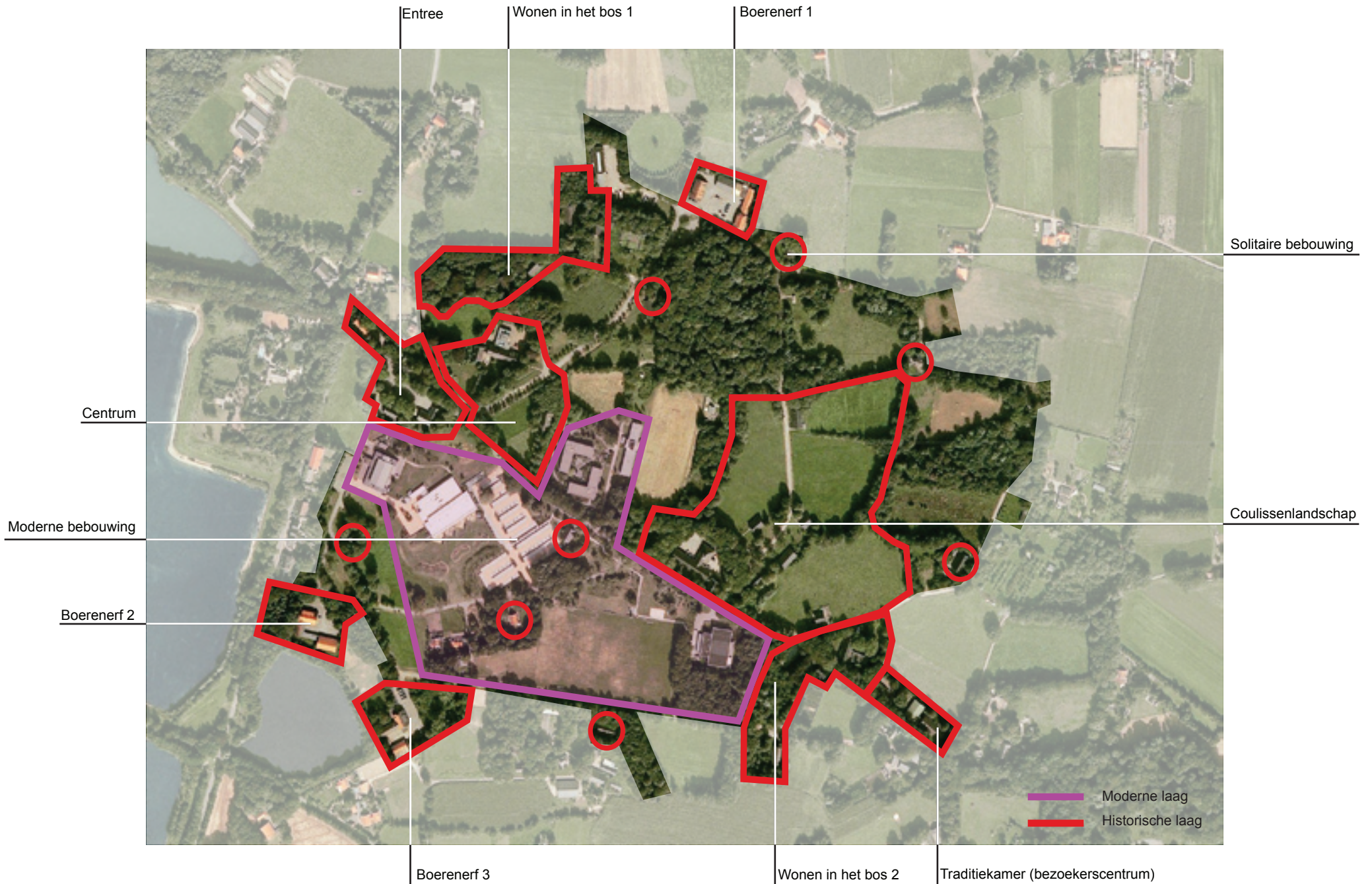
Coulissenlandschap

Boerenerf

Traditiekamer (bezoekerscentrum)

Wonen in het bos

Solitaire bebouwing

O V E R Z I C H T S K A A R T E N S E M B L E S

Moderne laag vormt een nieuwe centrum van Zuid-kamp. Het bestaat uit een kantine, ... en sportfaciliteiten. Indifferent gebied.

Historische laag ligt verspreid. Langs de randen boerenerven.

Entreegebied met kerkelijk centrum.

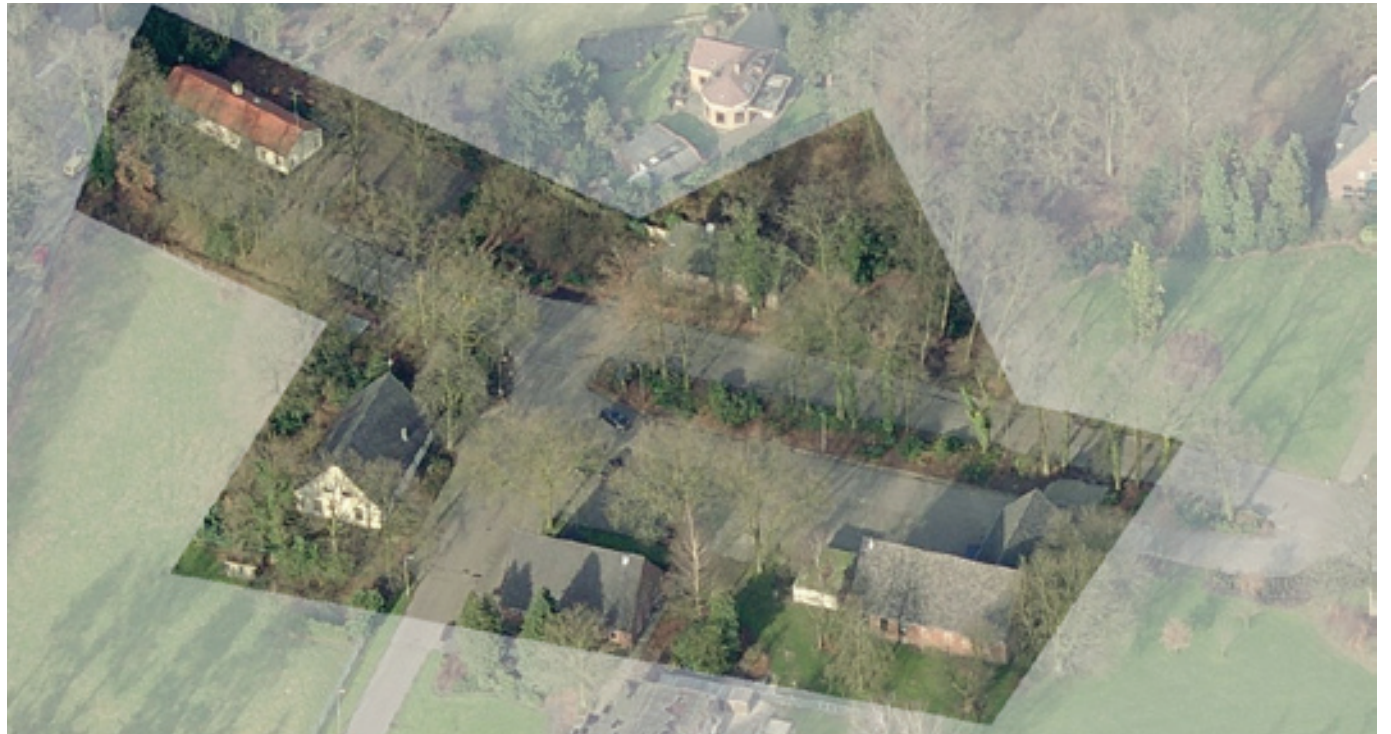
Coulissenlandschap

Solitaire bebouwing verspreid en ook in moderne laag.

Entree Zuidkamp.

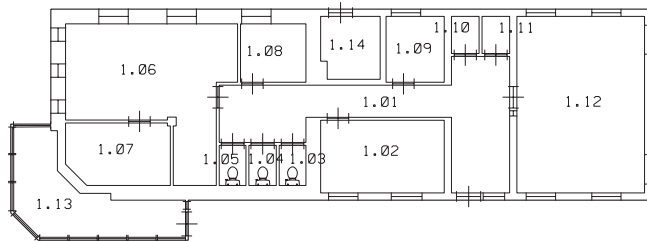
E N T R E E

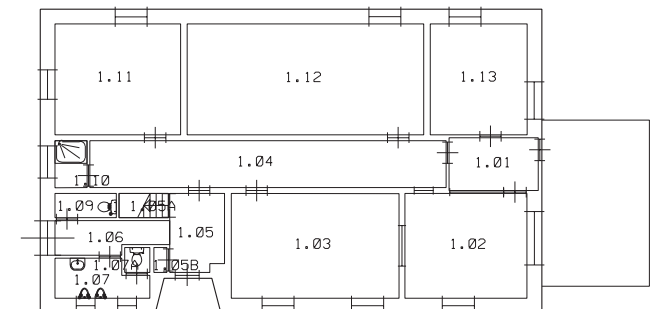

Z2 Wachtgebouw

Huidige toestand: het pand heeft diverse wijzigingen ondergaan zoals de wit geschilderde gevel, kunststof kozijnen en de aanbouw van een luifel aan de zijgevel.

Plattegrond Z1

Plattegrond Z2

Z3 Kantoorgebouw

Huidige toestand: alleen de kozijnen zijn vervangen door een kunststof versie, details als de ronde vensters zijn bewaard gebleven.

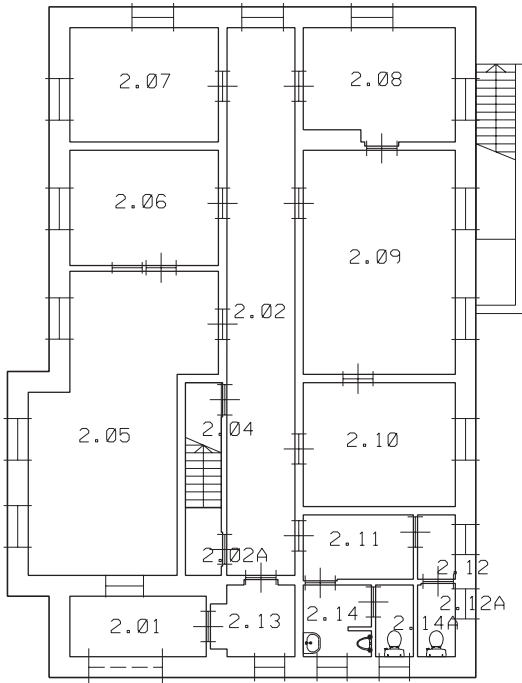
Z4 Magazijn/Kantoorgebouw

Huidige toestand: kunststof kozijnen en diverse ramen zijn dichtgemetseld.

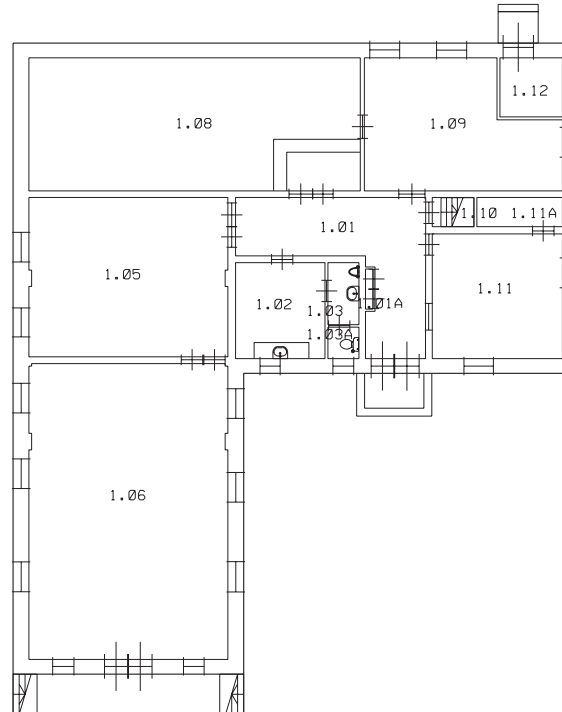

Z5 Magazijn

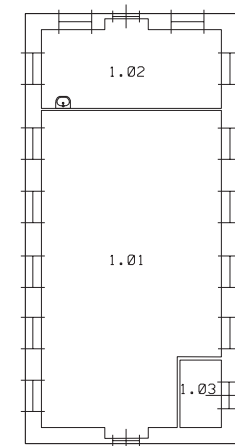
Huidige toestand: de roedeverdeling en houten deuren zijn bewaard gebleven.

Plattegrond Z3

Plattegrond Z4

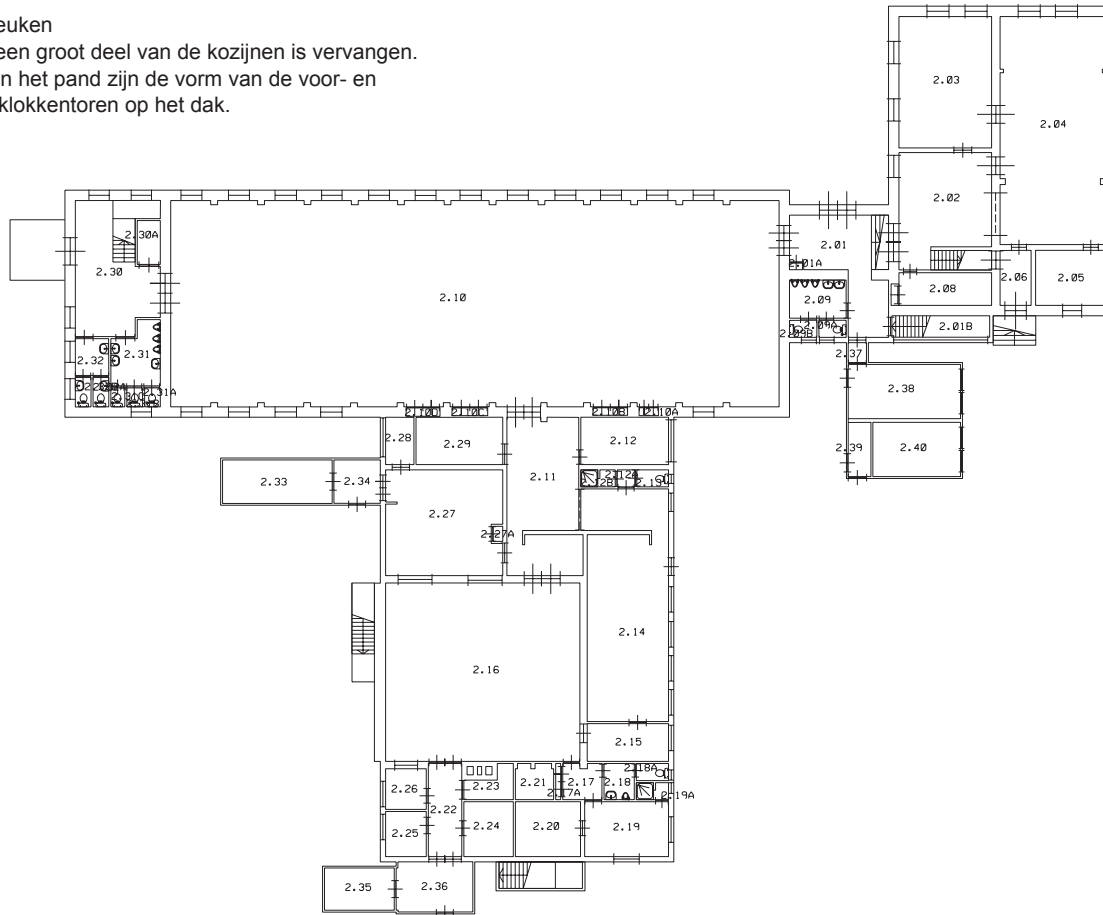

Plattegrond Z5

Z17 Eetzaal met keuken

Huidige toestand: een groot deel van de kozijnen is vervangen.
 Bijzonderheden aan het pand zijn de vorm van de voor- en achtergevel en de klokkentoren op het dak.

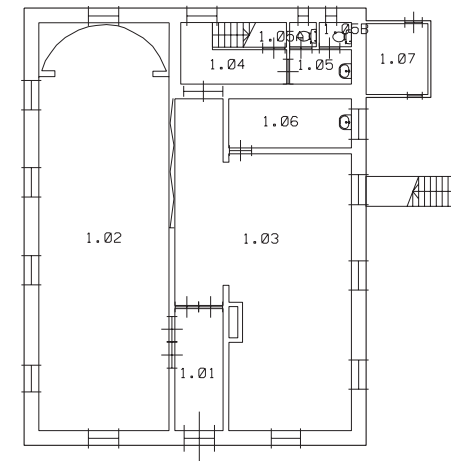

Plattegrond Z17

Z18 Kerkgebouw en ontspanningsruimte

Huidige toestand: een deel van de kozijnen is vervangen, bijzondere details die bewaard zijn gebleven zijn de luiken aan de voorgevel en de klokkentoren op het dak.

Plattegrond Z18

C E N T R U M

Coulissenlandschap.

COULISSEN - LANDSCHAP

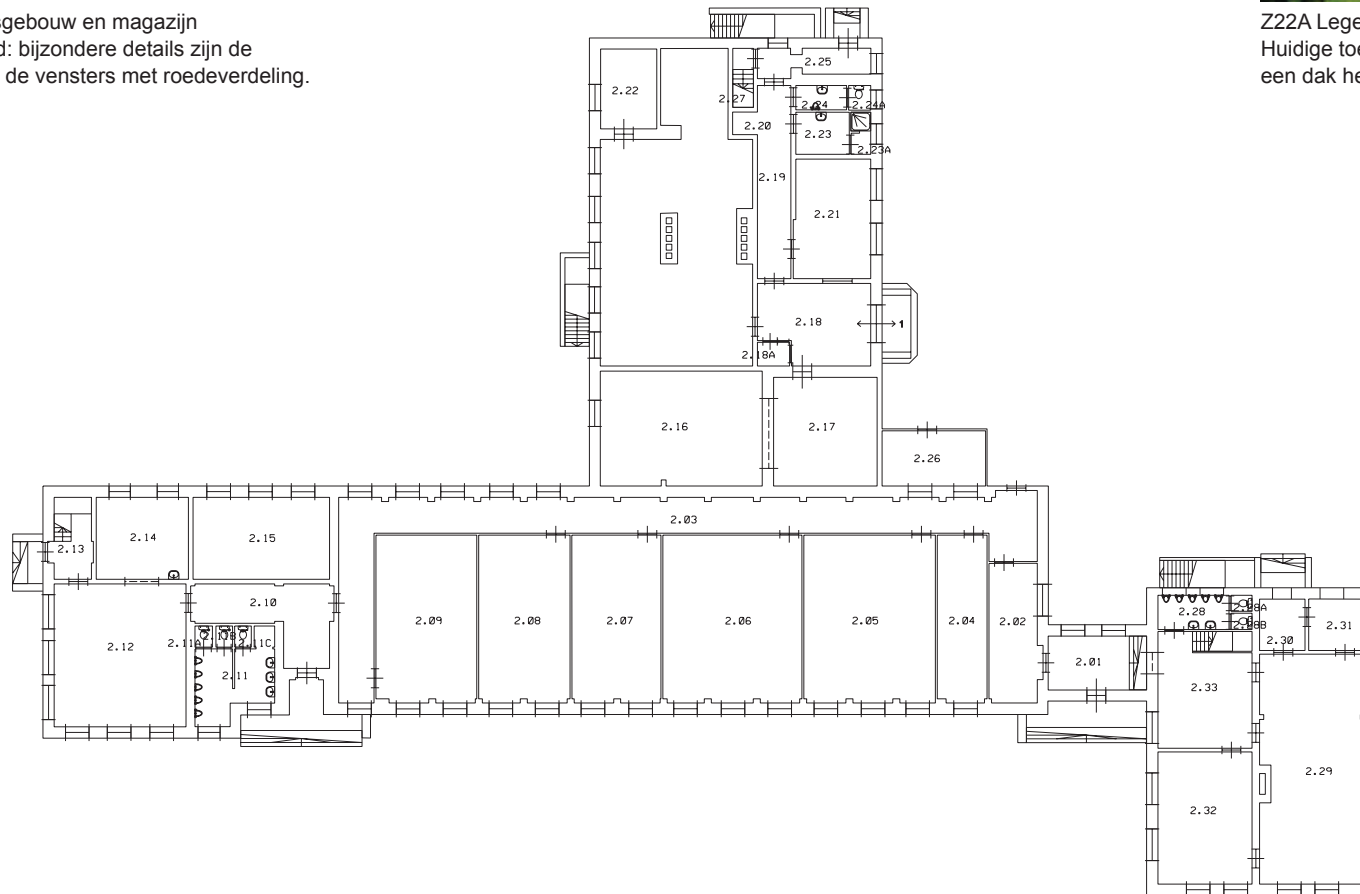

Gebouw Z31

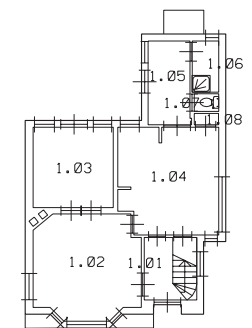
Z31 Kantoor, lesgebouw en magazijn
 Huidige toestand: bijzondere details zijn de trappengevel en de vensters met roedeverdeling.

Plattegrond Z31

Z22A Legeringsgebouw
 Huidige toestand: bijzonder omdat het voor de oorlog is gebouwd en een dak heeft met wolfseinden.

Plattegrond Z22A

Z30 Bureelgebouw

Huidige toestand: de schokbetonnen lijsten rondom de kozijnen met roedeverdeling zijn bewaard. Aan de voorgevel is een trap toegevoegd.

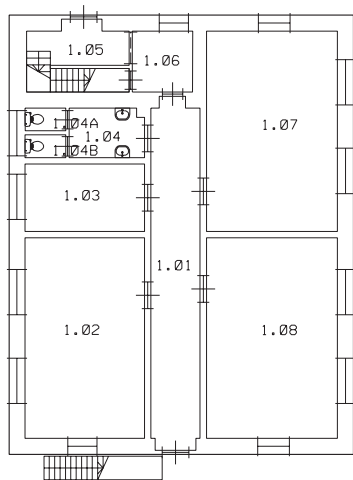
Z32 Instructiegebouw

Huidige toestand: aan de achtergevel is een brandtrap toegevoegd. De roedeverdeling is bewaard gebleven.

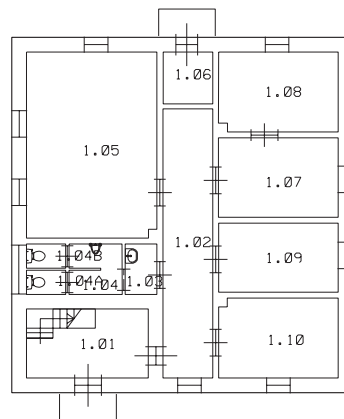

Z33 Magazijn

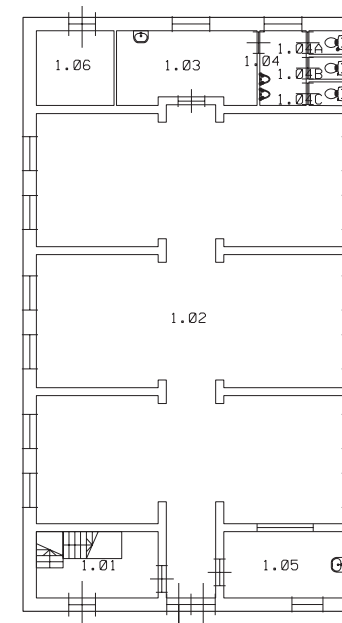
Huidige toestand: veel details als de luiken, roedeverdeling en houten deuren zijn bewaard gebleven. Zowel de voor als achtergevel heeft twee deuren.

Plattegrond Z30

Plattegrond Z32

Plattegrond Z33

Z34 Bureelgebouw

Huidige toestand: een deel van de vensters is vervangen. De schokbetonnen lijsten om de kozijnen zijn nog goed te zien. Aan de achtergevel is een brandtrap toegevoegd.

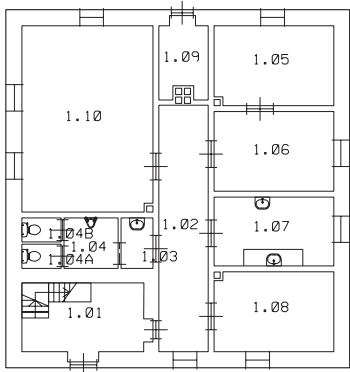
Z37 Legeringsgebouw

Huidige toestand: de kozijnen en deuren zijn vervangen door een moderne variant. Er is een fietsenstalling aan de zijgevel aangebouwd.

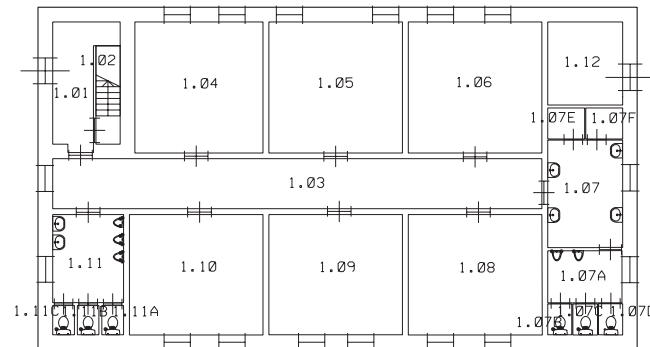

Z52 Woning

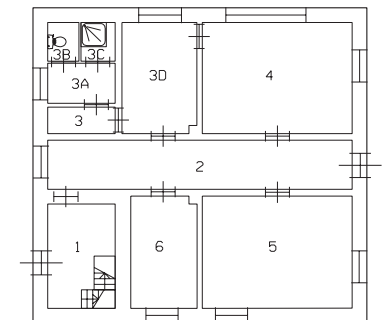
Huidige toestand: de voorgevel heeft de roedeverdeling en luiken behouden. De overige vensters zijn vervangen door een kunststof versie.

Plattegrond Z34

Plattegrond Z37

Plattegrond Z52

BOEREN ERF 1

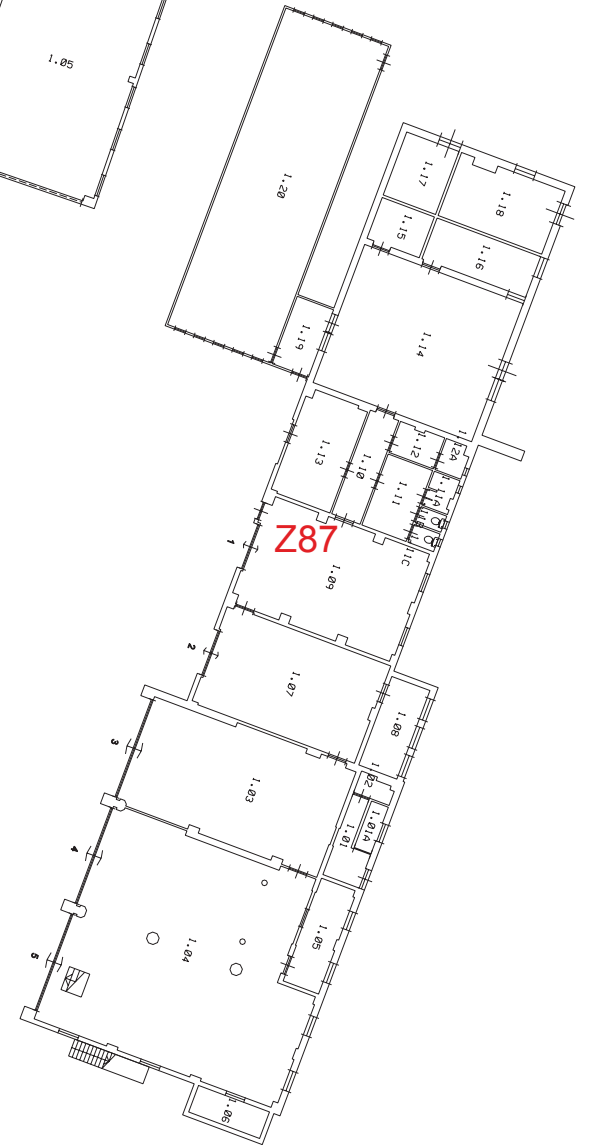
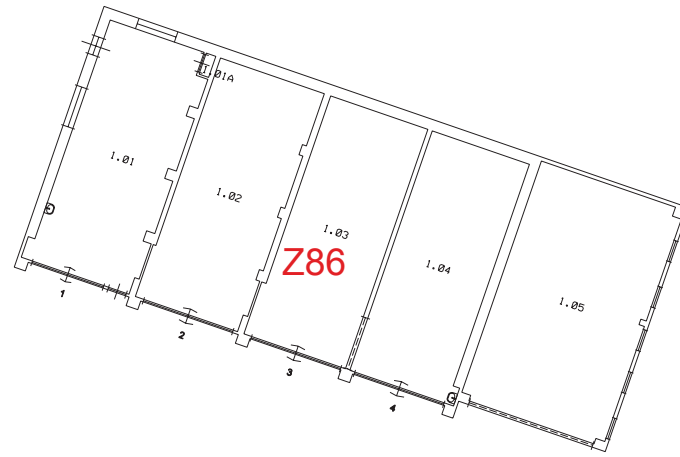
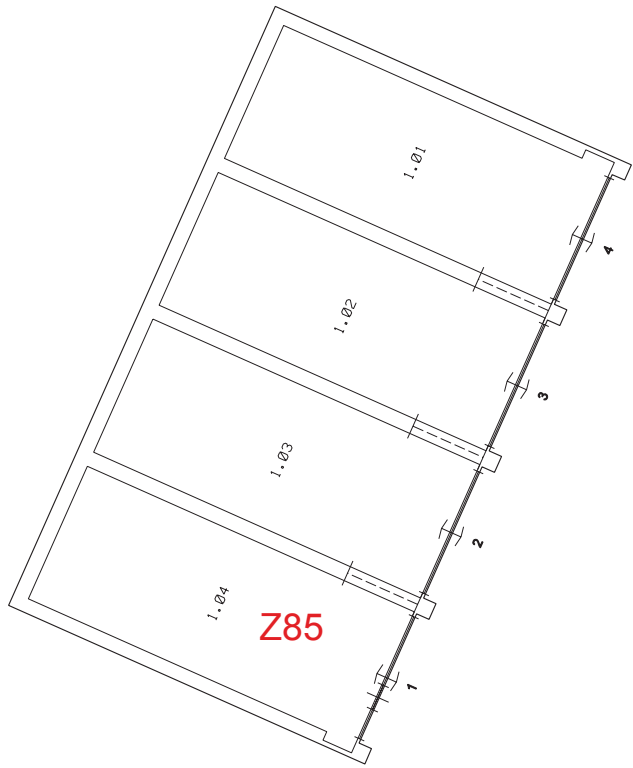
Z86 Werkplaats/stalling
Huidige toestand: de vensters van de zijgevel zijn dichtgemetseld.

Z85 Stalling
Huidige toestand: aan de zijgevel is een nieuw deel aangebouwd.

Z87 Kantoorgebouw/werkplaats
Huidige toestand

Z78 Kantoorgebouw/werkplaats (moet deze in het rapport?)
Huidige toestand:

Z78 en Z79

Z79 Werkplaats
Huidige toestand:

BOEREN ERF 2

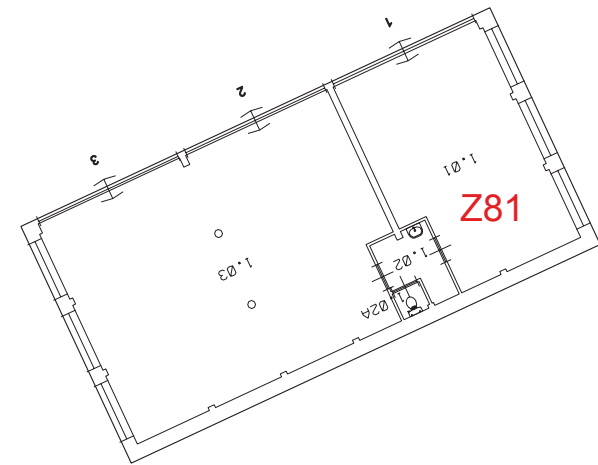
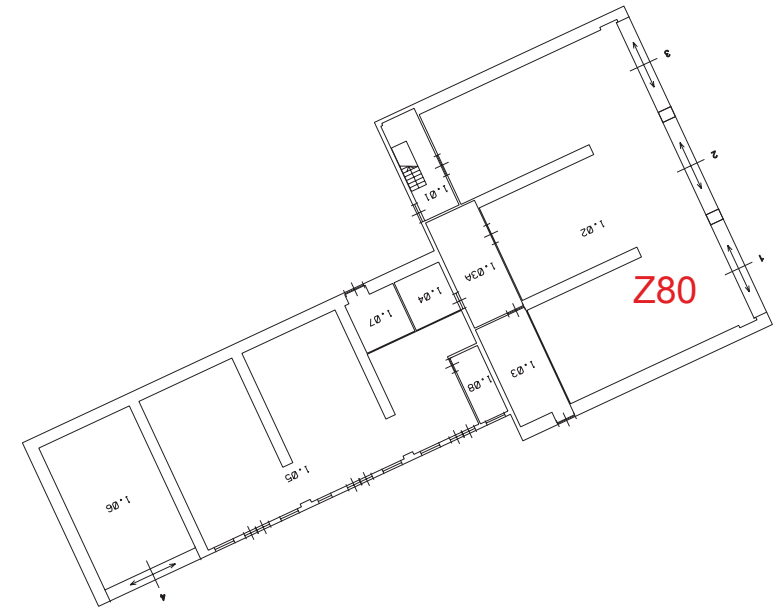
Z80 Werkplaats
Huidige toestand: typisch Duits dak.

Z80

Z 81 Werkplaats/ stalling (moet deze in het rapport?)
Huidige toestand:

BOEREN ERF 3

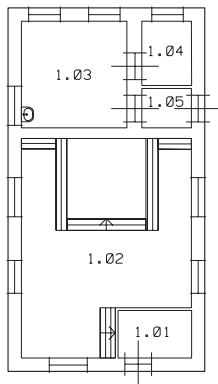
Z51A Traditiekamer
Huidige toestand: de originele vensters met roedeverdeling zijn bewaard gebleven.

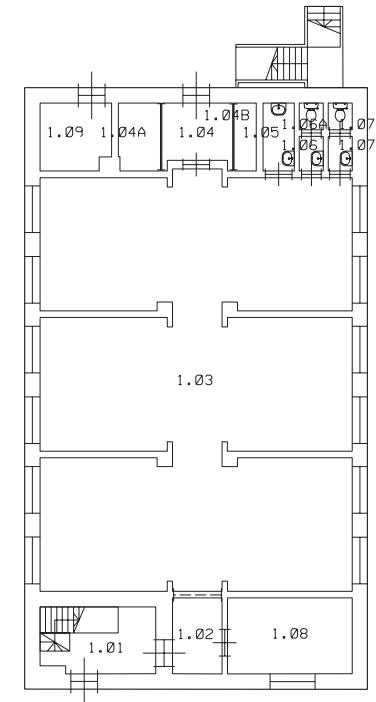
Toegang Zuidkamp vanaf gebied traditiekamers

Z54 Traditiekamer
Huidige toestand: veel details zoals de houten voordeur, roedeverdeling van de vensters en luiken zijn bewaard gebleven.

Plattegrond Z51A

Plattegrond Z54

TRADITIEKAMER (BEZOEKERSCENTRUM)

Gebouw Z13 met op de achtergrond Z12.

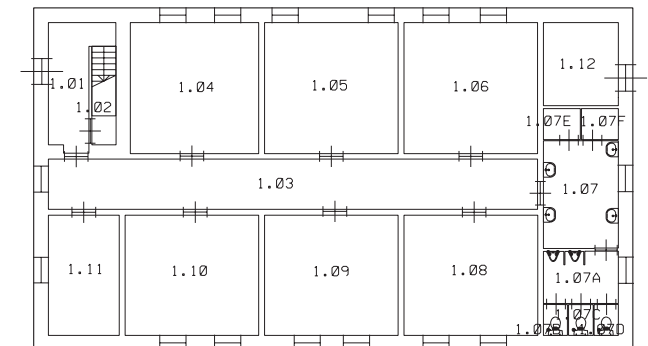
WONEN IN HET BOS 1

Z12 Legeringsgebouw

Huidige toestand: de vensters en deuren zijn vervangen door een moderne variant.

Plattegrond Z12

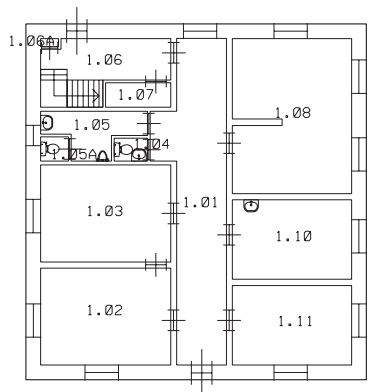
Z13 Kantoorgebouw
Huidige toestand: het pand heeft moderne vensters en deuren gekregen.

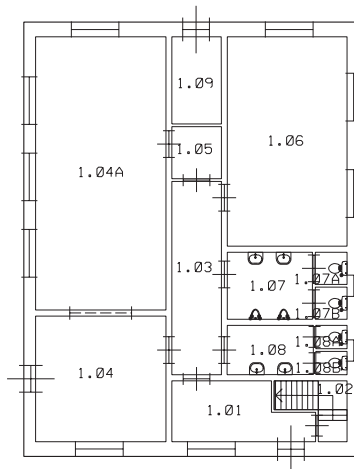
Z14 Recreatiegebouw
Huidige toestand: de roede verdeling en de schokbetonnen lijsten om de kozijnen zijn bewaard gebleven.

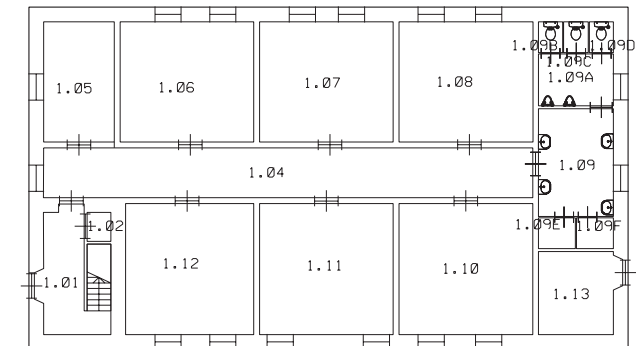
Z15 Legeringsgebouw
Huidige toestand: een deel van de vensters is vervangen. De katrol is bewaard gebleven.

Plattegrond Z13

Plattegrond Z14

Plattegrond Z15

WONEN IN HET BOS 2

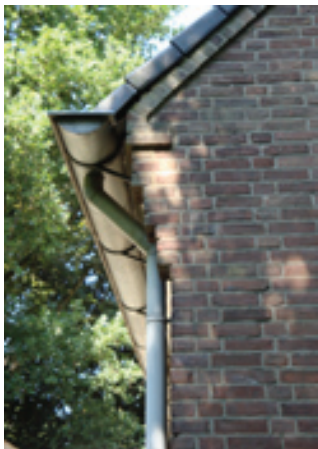

Details gebouw Z51, van boven naar beneden:

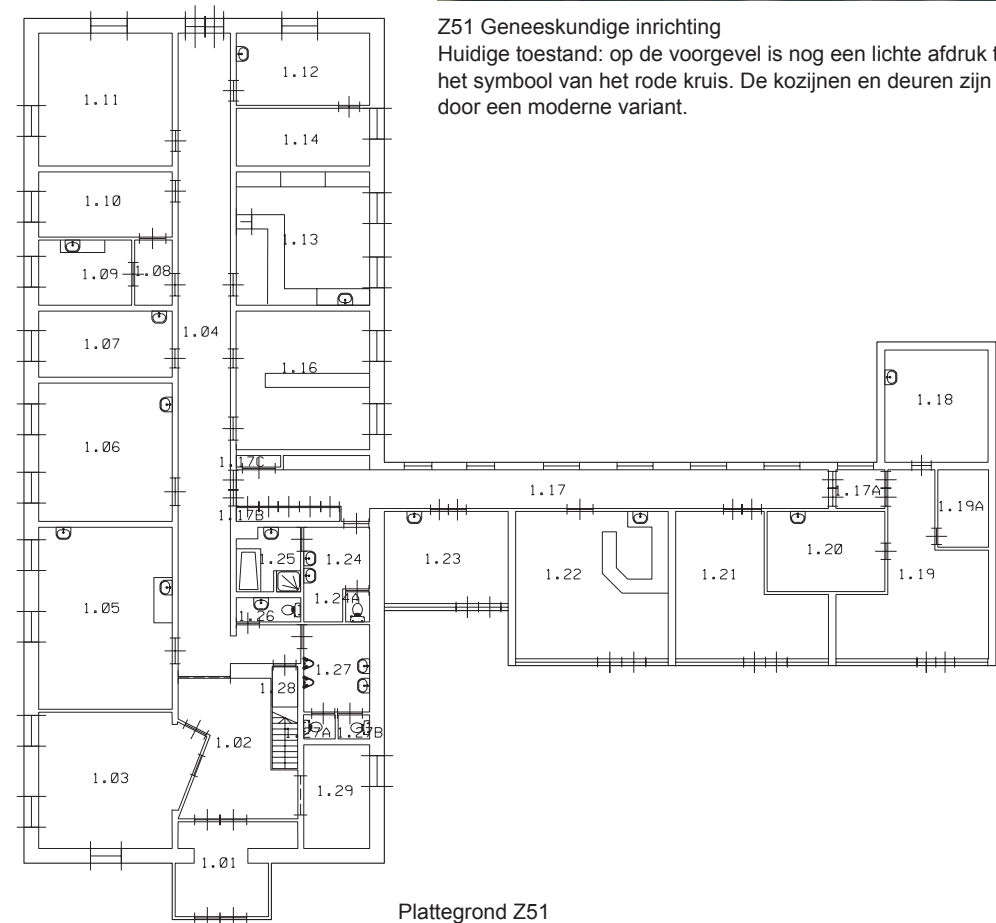
Rode kruis op gebouw van de voormalige geneeskundige inrichting.

Detail trap naar kelder

Detail gevelbeëindiging en betonnen tussendorpel (?) met kunststof kozijnen.

Z51 Geneeskundige inrichting
 Huidige toestand: op de voorgevel is nog een lichte afdruk te zien van het symbool van het rode kruis. De kozijnen en deuren zijn vervangen door een moderne variant.

Plattegrond Z51

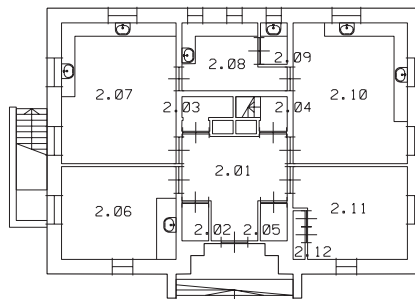
Achtergevel Z51

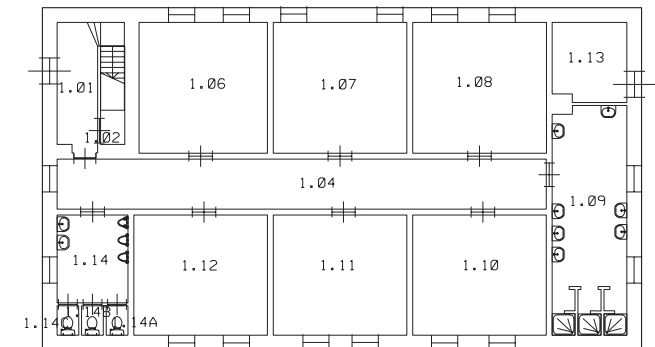
Z53 Geneeskundige inrichting
Huidige toestand: De kozijnen zijn vervangen. De entree heeft een overkapping ondersteund door houten kolommen.

Z62 Legeringsgebouw
Huidige toestand: moderne vensters en deuren.

Plattegrond Z53

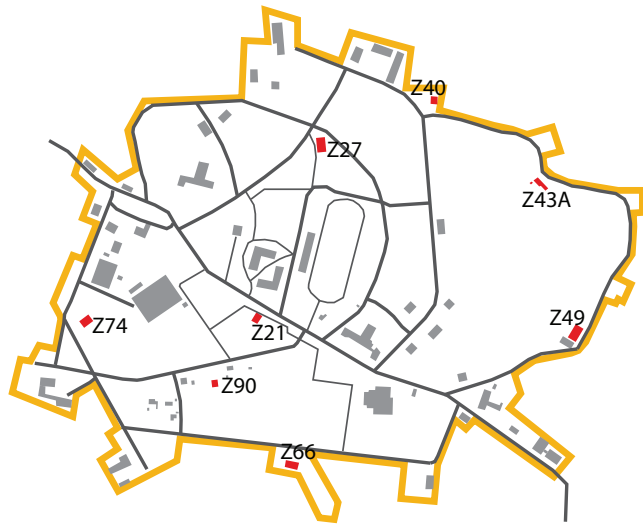

Plattegrond Z62

Gebouw Z74.

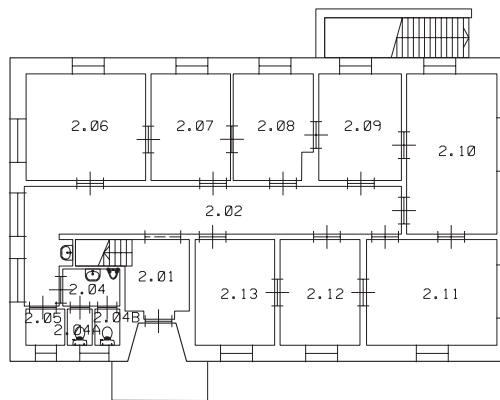
S O L I T A I R E B E B O U W I N G

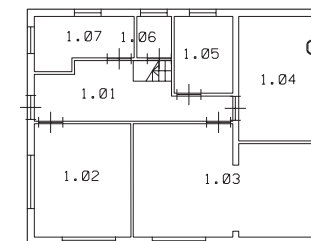
Z74 Kantoorgebouw
Huidige toestand: de vensters zijn deels vervangen door een moderne variant, maar bijzondere details als de luiken, houten voordeur, het katrol en de rondvensters zijn bewaard gebleven.

Z90 Woning
Huidige toestand: de vensters zijn vervangen, de entree heeft een uitbouw gekregen en de houten betimmering in de nok en de dakomlijsting zijn waarschijnlijk later toegevoegd.

Z74

Z90

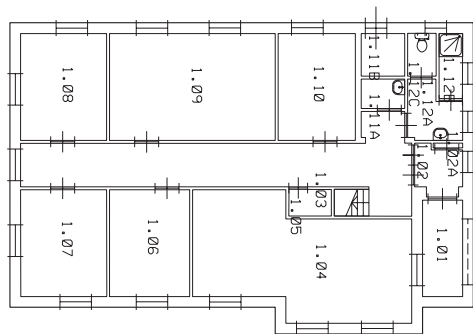
Z21 Kantoorgebouw
 Huidige toestand: het pand heeft een bijzondere entree met een rondboog. De vensters zijn vervangen door een moderne variant, de schokbetonnen lijsten zijn behouden.

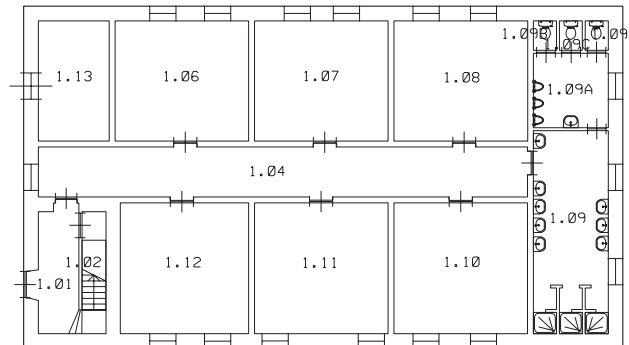
Z66 Legeringsgebouw
 Huidige toestand: het pand is gemoderniseerd met kunststof kozijnen en deuren.

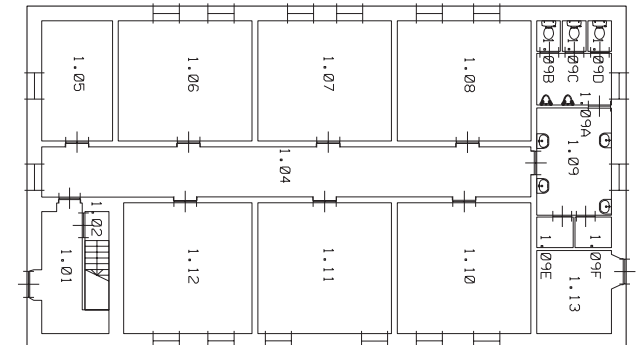
Z27 Legeringsgebouw
 Huidige toestand: de vensters en deuren zijn vervangen. De schokbetonnen lijsten om de kozijnen zijn nog duidelijk zichtbaar, eveneens als het katrol.

Z21

Z66

Z27

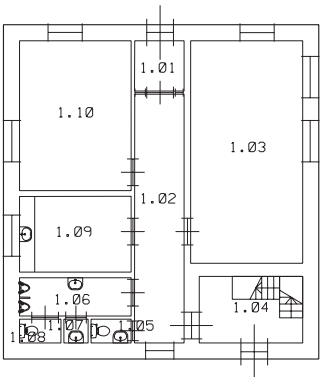
Z40 Hobbyclubs
Huidige toestand: de vensters en deuren zijn vervangen door een moderne variant.

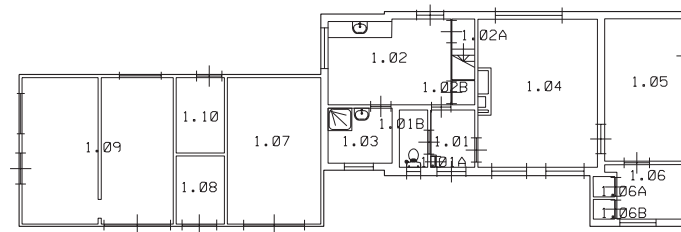
Z43A Woning
Huidige toestand: de stalen luiken zijn vervangen door een houten versie. De vormgeving wijkt af van de andere woningen door het schilddak, de witte band onder het dak en de houten betimmering aan de achtergevel.

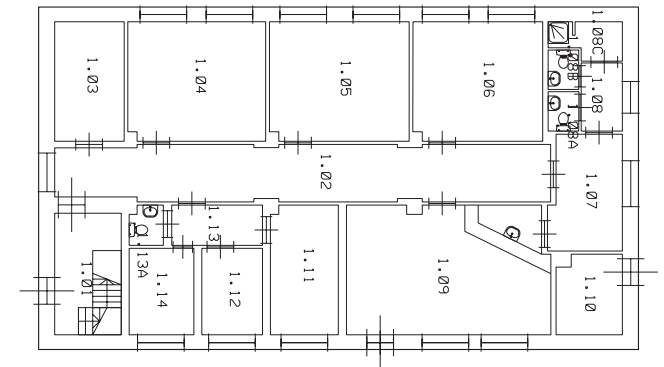
Z49 Kantoorgebouw
Huidige toestand: details als de luiken, roedeverdeling en de tralies voor de ramen zijn bewaard gebleven. Een van de vensters aan de voorgevel is dichtgemetseld.

Z40

Z43A

Z49

KAARTJE MET TYPEN?

T Y P O L O G I E

Boerderij

Boerenschuur

Dorpsshuis

Kerk

Magazijn

B O E R D E R I J

Kenmerken

Zadeldak met wolfseind.
Hoofd en bijgebouw.

Z80

Z87

Z87

Z80

Z80

BOERENSCHUUR

Kenmerken

Eén bouwlaag met hoogopgaand zadeldak.
Langsgevels met dubbele vensters
Entree op kopgevel
Originele stalen vensters met roedeverveling en stalen luiken, groen, wit, rood geschilderd.

Z4
Z12
Z13
Z14
Z15
Z27
Z30
Z32
Z33
Z34
Z37
Z40
Z49
Z51
Z52
Z54
Z62
Z66
Z78
Z79
Z85
Z86
Z90

Z30 en Z34

Z37

Z33

D O R P S H U I S

Kenmerken

bijzondere entree: bogen in het metselwerk

Z2
Z3
Z21
Z53
Z74

Z53

Z2

Z74

W O O N H U I S

Kenmerken

wijken af van militaire bebouwing

Z22A Gebouwd in 1938 als woning.

Z43A Gebouwd in 1940 als woning.

Z22A

Z43A

M A G A Z I J N

Kenmerken:

1 laag met zadeldak
vensters met roedeverdeling op de begane grond

Z5

Z51A

Z91D ?

Z51A

Z5

BIJZONDERE BEBOUWING

Kenmerken

Z17 Kerk, schuurvorm uitgedost met klokkentoren

Z18 Kerk, schuurvorm uitgedost met klokkentoren

Z31 Trapgevel aan kopse kanten van het gebouw.
Langsgevels vergelijkbaar met type schuur.

Z17

Z31

Z18

B E B O U W I N G ?

Uitspanning net buiten het hek van Zuidkamp.

Schuilbunker.

Z6

M O D E R N E B E B O U W I N G

Kenmerken:

1 laag met zadeldak
vensters met roedeverdeling op de begane grond

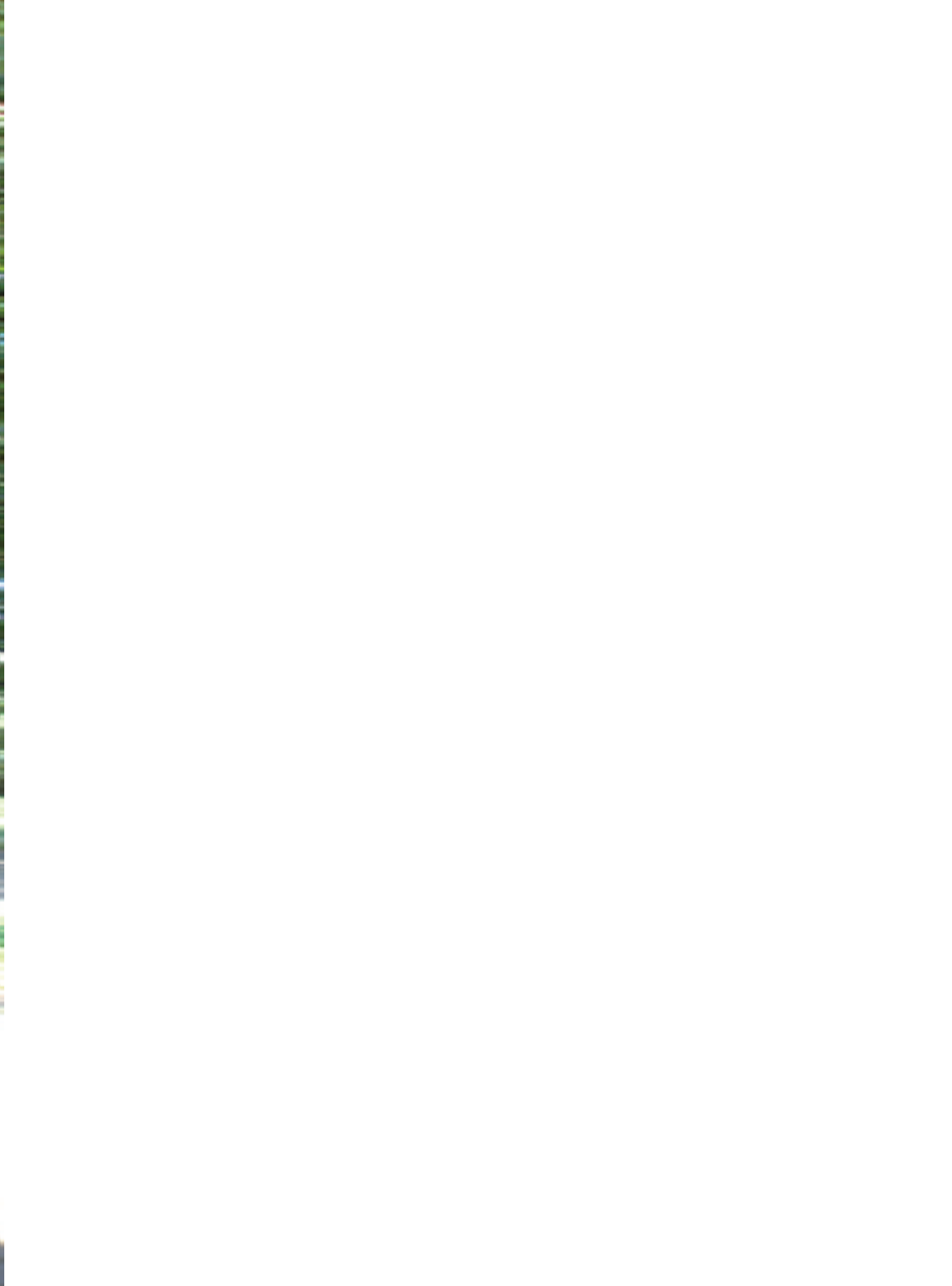
Z6
Z18A
Z18B
Z18C
Z48
Z55
Z70
Z78
Z81
Z83
Z91A
Z91B
Z91C
Z95

Z95

Z70

D E T A I L S

Vensters

Dakdetails

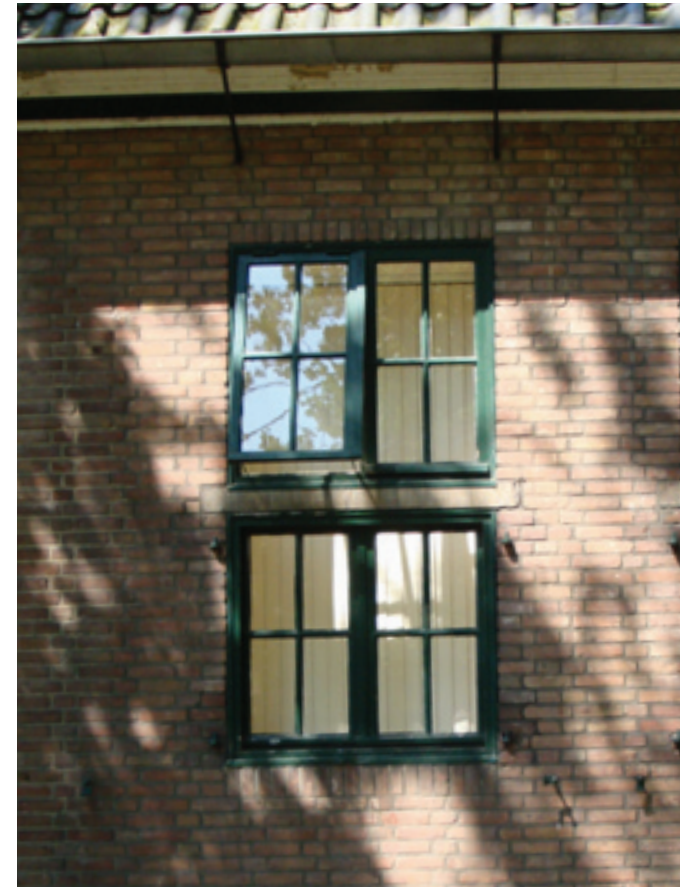
Kelders

Interieur

V E N S T E R S

Z49

Z31

Z51 ?

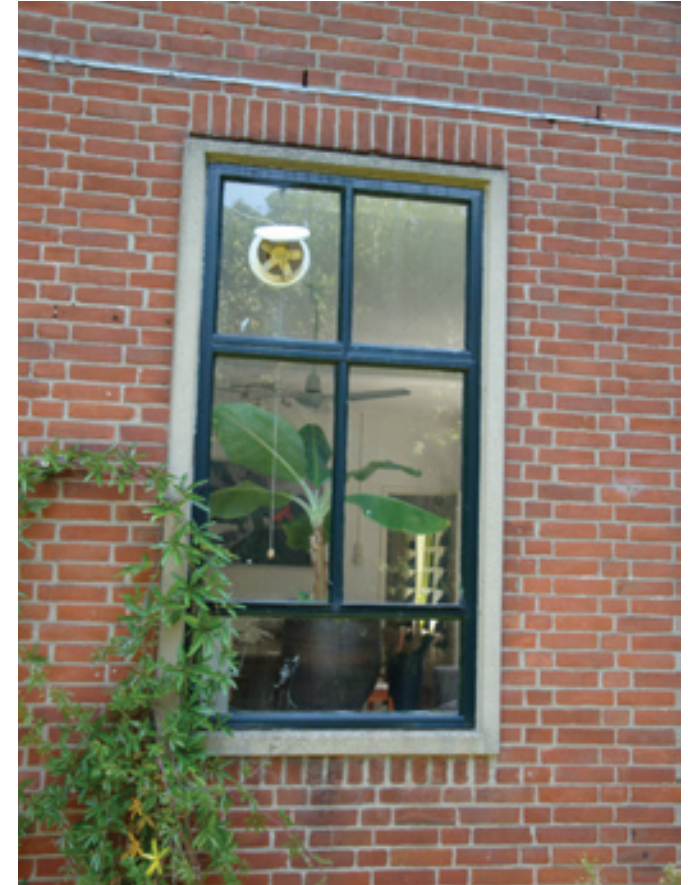
Z49

Z21

Z52

Z52

Z21

Z34

Z52

DAK DETAILS

Z53

Z17

K E L D E R S

Z53

Z31

D E U R E N

Z74

Z31

Z31

Z51

Z54

Z33

Z52

Z80

Z17

Z51A

Z51 ?

Klinkerweg door het bos.

Klinkerweg met houtwal.

Klinkerweg door open landschap.

Asfaltweg door het bos.

Asfaltweg met houtwal.

Overgang klinkerweg naar asfalt langs open landschap.

BESTRATING

Klinkerweg met aan weerszijden beuken richting gebouw Z18.

Type wegen:

Geasfalteerde wegen

Betonplaten

Klinkerwegen

Beplanting langs wegen:

Weg door het bos

Bomenlaan (beukenlaan)

Houtwal

Weg door open landschap

Asfaltweg bij entree, een zijweg met klinkerbestrating.

Bestrating van betonplaten

Drie soorten bestrating, betonplaten, klinkers en asfalt rondom gebouw Z80

